

ACC. N:R M. 15589:1-3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Småland Upptecknare: Anna Franberg, Houskvarna
Härad: Vista och Östbo Berättare: olika personer; se uppt. bla-
Socken: div. s: n Berättarens yrke: se bakside!
Uppteckningsår: 1961 Född år i

Jordhus, s. 1-3.

LuF 116

4/5-61.

Skriv endast på denna sida.

Småland Anna Cronberg

Västra län.

Ölmstads sn.

Plänstads sn.

Wenkhult² och

Östbo län.

Åkers sn. Småland

Om jordhus.

Muycket litet, nästan inget, vet de gamla om sådana hus, i Vistatrakten. Vid krigstider har man hört, hur folk flyttat från sina hem och haft tillfälligt hemvist i jordkulan.

Hur de byggdes vet man inget om. Jordkällare finns lite överallt ingrädda i smedbacken för förvaring av livsmedel. En del, som är delvis stenstätt, där mjölk och smör förvarades för, är så väl byggda att de är kalla som isstjär. En sådan finns i Tokeryds Skattegård, Ölmstad, men är ej äldre än 1906 och det är väl ej dessa som avses, utom jordhus, som man lott i, fanns ett vid Alqvists torp i Skärstad, men är så långsen, i början av fjera århundradet, måste det ha varit. Där bodde Fimmaja med sina två barn. Det var nypå på tak och väggar, fönstren var av någon sorts klart skinn antagligen av något större djurs urinblåsa (se fortsättning).
I Illerhult fanns en jordkula, där en soldat Puss bodde till i nypå 1846, eller något innan. Den stod kvar en tid efter, Puss död.

Där var också gräs på tak och utanpå väggarna.
Inne i var klätt med björkenäver på tak och väggar.
En gammal fotografi av kajan kan finnas
hos en pastor Olsson i Norra hammar. ent. Aug. 1881.

Jordbete, en benämning. En morfar till meddelaren köpte förtän
Fortsättning Fimm maja och hennes jordskuga, enligt Skinn Hall

Hon kom en kväll till någon förfäders släkting
till meddelaren, och bad om bröd och mjölk
till sig och sina två barn. Småbondfolket i Åguts-
torp hade det fattigt själva, men ^(väggble) nämdes ej böra
ut den fattiga kvinman utan de fick lite bröd och
mjölk och värma sig vid gruvan eller händen.

De hade i det hemmet en dotter, som hade trinsot.
Fimm gumman tillade på hennes och sa: "Detta
skall ni ej tra gjort för intet, jag skall göra
er en dotter frisk." Och det blev hon. I glädjen
häröver upplät föräldrarna en bit jord långt ute
i skogen till gumman / man ville ej ha dem på nära

håll/ty det troddes att finskorna hade hjälp
av den 'gräe'. En liten nyt fick hon
också, och stugan byggde hon själv.
En gång var hon i södra Skärstad
i en gård som heter Bosgård. Hon hade
något att sälja, men kanske hon bara tiggde
till sej och sitta två barn. De blevo
utkörd med hårda ord. Hon sa: "Dessa
skulle ni ej ha gjort." Två av Bosgårds-
bondens barn fick sedan tvingsot och dogo
trots alla ansträngningar att få dem friska.
Även andra historier finns levande om
finskornas förmåga att bota och förgöra.

Sista huset: trakten byggd av lersten? Skåne.
1932 byggdes en beringsthus på n. 14 i Månslunda. Måro träad i
Skåne av lersten tagen och torkad på den egna åkern
där. för att det var billigaste byggmats sättet, men ant. träkonstruk-
tion.

DE
M. 15566